

OKRUGLI STO: Primena održivog razvoja i zaštite životne sredine u privredi

Zorica Đurić¹
Lidija Madžar²

Institut za strategijske studije i razvoj „Petar Karić“ ALFA BK Univerziteta i Naučno društvo za upravljanje organizacijama organizovali su 1. novembra ove godine okrugli sto sa temom: „Primena održivog razvoja i zaštite životne sredine u privredi“. Osnovni cilj ovog okruglog stola bio je da ukaže na potrebu i mogućnosti doprinosa svakog pojedinca u podsticanju održive budućnosti i zdrave životne sredine u kojoj privreda ima jednu od ključnih uloga, kao i da skrene pažnju na potrebu za pronalaženjem ideja, načina i postupaka poboljšanja njene primene u privrednoj praksi.

Na početku skupa, učesnike je pozdravio dobrodošlicom rektor ALFA BK Univerziteta, prof. dr Jovan Veselinović, nakon čega su pozvani učesnici održali svoja uvodna izlaganja, a u diskusiju su se uključivali svi prisutni.

Prof. Zorica Đurić, istakla je da u naučnoj i stručnoj javnosti, kao i u privredi, ova oblast danas zauzima dominantno mesto, kako u kritičkom razmišljanju, tako i u rešavanju problema, iznalaženju rešenja i dostizanju održive budućnosti. Pitanja održivosti su toliko opsežna da njihovo rešavanje zahteva multidisciplinarnu pristupe i stručnost u različitim oblastima – na značaj ove teme ukazuje i veliki broj raznovrsnih istraživanja u ovoj oblasti. Osigurati da razvoj bude u granicama nosivosti Zemlje je ključno pitanje održivog razvoja na globalnom nivou, a ovaj cilj postavlja različite izazove za različite delove sveta i privredu.

Prof. dr Snežana Knežević, sa Fakulteta organizacionih nauka i iz Naučnog društva za upravljanje organizacijama, upitala je da li je održivost moguća u sistemu obradovanja i da li može da podrži privredu i njenu održivu praksu. Vlade i regulatorna tela nameću strože zahteve za izveštavanje o životnoj sredini i održivosti, računovođe moraju osigurati poštovanje ovih propisa, dok poslodavci sve više zahtevaju da diplomci univerziteta budu upoznati sa faktorima životne sredine, društva i pitanja upravljanja (Environment, Society and Governance-ESG) i načinima na koje se oni koriste u njihovim procesima donošenja odluka. Veoma mali broj institucija je formalno integrisao ESG izveštavanje u nastavni plan i program iz računovodstva, a fakulteti koji imaju računovodstvo u svom programu treba da razmotre kako da razvijaju svoju stručnost u ESG računovodstvu.

¹ ALFA BK Univerzitet, Beograd, Srbija.
E-mail: zorica.djuric@alfa.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6851-0635>

² ALFA BK Univerzitet, Beograd, Srbija.
E-mail: lidija.madzar@alfa.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1708-5683>

Prof. dr Marijana Joksimović govorila je o tradicionalnoj ekonomiji i cirkularnoj ekonomiji kao dva različita pristupa upravljanja resursima u bankarstvu, kao i o problemima ulaganja i održivosti ovog sektora. Tradicionalna ekonomija u bankarstvu usmerava se na linearni model, fokusirana je na rast, procenu rizika i finansiranje. Za razliku od nje, cirkularna ekonomija usmerena je na dugoročne vrednosti, integraciju ESG-a, inovativne modele finansiranja i saradnju i partnerstva.

O finansiranju održivog razvoja govorila je prof. dr Ana Anufrijević sa Univerziteta „Union – Nikola Tesla“. Tema njenog izlaganja odnosila se na izazove i slabosti unapređenja čistije proizvodnje emisijama zelenih obveznica. U izlaganju je istakla iskustva evropskih zemalja, kao i probleme u vezi sa „zelenim pranjem“ (greenwashing) i zloupotrebom zelenih obveznica.

Prof. dr Lidija Madžar govorila je o makroekonomskoj i mikroekonomskoj neodrživosti privrede Srbije. Na makroekonomskom nivou, napredak na svom putu ka održivom razvoju veoma je skroman, pri čemu je posebno istaknut aspekt prisutnog siromaštva u društvu. Srbija se karakteriše skromnim institucionalnim kapacitetima, usporenim tempom i intenzitetom realnog privrednog rasta, skromnom ponudom kvalifikovane radne snage, dramatičnim razlikama u platama između javnog i privatnog sektora, nedovoljno efikasnim tržištem rada, izraženom ekonomijom dogovora, kao i brojnim drugim problemima koji ometaju njen dalji privredni napredak. Na mikroekonomskom nivou, važno je istaknuti izostanak ozbiljnije državne podrške malim i srednjim preduzećima.

Prof. dr Jozefina Beke-Trivunac govorila je o povezanosti koncepta održivosti i novih tehnologija. Iako nove tehnologije u velikoj meri podržavaju koncept održivosti, ekološki otisak se još uvek ne umanjuje, jer ljudska populacija danas potroši resurse ekvivalentne veličini od 1,7 planete Zemlje, a Dan ekološkog duga je na samom početku avgusta. Masovnost upotrebe novih tehnologija, kao što su mobilni telefoni, izvor je novih oblika narušavanja zdrave životne sredine, koje tek treba razmatrati i njihov učinak meriti.

Prof. dr Biljana Ilić, sa Fakulteta za projektni i inovacioni menadžment – Dr Petar Jovanović, govorila je o održivosti u građevinarstvu i arhitekturi u organizacijama u privrednoj i društvenoj delatnosti. Ovaj koncept obuhvata korišćenje obnovljivih resursa, smanjenje emisije štetnih gasova, uštedu energije, izgradnju objekata koje doprinose poboljšanju kvaliteta života ljudi i zajednica. U organizacijama građevinskog sektora održivost se ne odnosi samo na „zelenu“ gradnju, već i na razvoj dugotrajnih i otpornijih građevinskih objekata, uz smanjenje otpada i promovisanje cirkularne ekonomije.

Dr Anna Vysotskaya PHEA, PhD, CMBE, sa Univerziteta Linkoln, govorila je o učinku izveštavanja o održivosti na vrednost kompanija za naftu i gas. Istakla je da je izveštavanje o održivosti veoma traženo u današnjem energetske sektoru. Pitanje je da li i kako izveštavanje o održivosti može uticati na vrednost kompanije, posebno u naftnim i gasnim kompanijama. Istraživanja pokazuju da izveštavanje o održivosti može pozitivno da utiče na vrednost kompanije, njenu reputaciju i poslovnu efikasnost.

Dr Nebojša Jeremić, interni revizor i predsednik Komisije za praćenje regulative UIRS, govorio je o aktuelnoj regulativi koja je u velikoj meri usaglašena sa zahtevima EU, potrebi

njenog daljeg unapređenja i o aktuelnoj praksi, koja još uvek ne prati tu regulativu uz odsustvo efikasnih mehanizama za njeno sprovođenje i nadzor. Istakao je ključne izazove s kojima se suočavaju srpske kompanije u implementaciji ESG i CSD izveštavanja, kao što je nedostatak jasnih i proverljivih indikatora (KPI) za merenje uticaja na održivost, što otežava upoređivanje i praćenje napretka u ovoj oblasti. Takođe, stručne službe nisu spremne za primenu Direktiva i drugih EU standarda, osim u slučaju mandatornog zakonodavstva, što pored neodgovornosti, može biti i posledica nedovoljne obuke i resursa. Zaključio je da kompanije mogu da iskoriste iskustvo i ekspertizu internih revizora u upravljanju rizicima i razvoju internih kontrola, što može značajno doprineti kreiranju struktura i procedura za praćenje ESG indikatora, kao i unapređenju praksi u skladu sa standardima EU.

Programski odbor okruglog stola činili su: dr Jozefina Beke-Trivunac, profesor emeritus, Institut za stratejske studije i razvoj ALFA BK Univerziteta i Naučno društvo za upravljanje organizacijama; dr Zorica Đurić, docent, ALFA BK Univerzitet (rukovodilac projekta); dr Milica Simić, vanredni profesor, ALFA BK Univerzitet; dr Jasna Potočnik-Topler, vanredni profesor, Univerzitet u Mariboru, Fakultet za turizam; dr Snežana Knežević, redovni profesor, Fakultet organizacionih nauka Univerziteta u Beogradu i Naučno društvo za upravljanje organizacijama; dr Larisa Jovanović, profesor emeritus ALFA BK Univerziteta; dr Biljana Ilić, vanredni profesor, Univerzitet EDUCONS, Fakultet za projektni i inovacioni menadžment; dr Lidija Madžar, vanredni profesor, ALFA BK Univerzitet; dr Marijana Joksimović, redovni profesor, viši naučni saradnik, direktor međunarodne saradnje ALFA BK Univerziteta; dr Radojko Lukić, redovni profesor u penziji, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu; dr Suzana Balaban, vanredni profesor, ALFA BK Univerzitet; dr Aleksandra Perović, vanredni profesor, ALFA BK Univerzitet; dr Violeta Dimić, docent, ALFA BK Univerzitet; dr Ivan Đekić, docent, ALFA BK Univerzitet.

Ovaj događaj je deo projekta Alfa BK Univerziteta „Održivi razvoj i zaštita životne sredine u privredi“, br. 1/2024.

ROUNDTABLE: Application of Sustainable Development and Environmental Protection in the Economy

Zorica Đurić¹
Lidija Madžar²

The Institute for Strategic Studies and Development “Petar Karić” at ALFA BK University and the Scientific Society for Organizational Management organized a roundtable on November 1, titled “Application of Sustainable Development and Environmental Protection in the Economy.” The primary goal of this event was to highlight the need for and possibilities of individual contributions to fostering a sustainable future and a healthy environment, where the economy plays a key role, as well as to emphasize the importance of identifying ideas, methods, and procedures for improving the application of these principles in economic practices.

The roundtable began with a welcome address by the Rector of ALFA BK University, Prof. Dr. Jovan Veselinović, followed by opening statements from invited participants. The discussions included contributions from all attendees.

Prof. Zorica Đurić emphasized that in the scientific and professional community, as well as in the economy, this field today occupies a dominant position, both in critical thinking and in problem-solving, finding solutions, and achieving a sustainable future. Sustainability issues are so extensive that their resolution requires multidisciplinary approaches and expertise in various fields – a fact highlighted by the numerous diverse studies in this area. Ensuring that development stays within the Earth’s carrying capacity is a crucial global question for sustainable development, presenting varying challenges for different parts of the world and economic sectors.

Prof. Dr. Snežana Knežević, from the Faculty of Organizational Sciences and the Scientific Society for Organizational Management, raised the question of whether sustainability is feasible within the education system and whether it can support the economy and its sustainable practices. Governments and regulatory bodies are imposing stricter requirements for environmental and sustainability reporting, accountants must ensure compliance with these regulations, and employers increasingly demand that university graduates be familiar with environmental, social, and governance (ESG) factors and how they are applied in decision-making processes. A very small number of institutions

¹ ALFA BK University, Belgrade, Serbia.
E-mail: zorica.djuric@alfa.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-6851-0635>

² ALFA BK University, Belgrade, Serbia.
E-mail: lidija.madzar@alfa.edu.rs
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1708-5683>

have formally integrated ESG reporting into accounting curricula, and faculties offering accounting programs should consider how to develop expertise in ESG accounting.

Prof. Dr. Marijana Joksimović discussed traditional and circular economies as two different approaches to resource management in banking, as well as the challenges of investment and sustainability in this sector. Traditional banking economics is based on a linear model focused on growth, risk assessment, and financing. In contrast, the circular economy emphasizes long-term value, ESG integration, innovative financing models, and collaboration and partnerships.

Prof. Dr. Ana Anufrijević, from Union University “Nikola Tesla,” addressed the financing of sustainable development. Her presentation focused on the challenges and weaknesses of advancing cleaner production through green bond emissions. She highlighted the experiences of European countries and issues related to “greenwashing” and misuse of green bonds.

Prof. Dr. Lidija Madžar spoke about the macroeconomic and microeconomic unsustainability of Serbia’s economy. At the macroeconomic level, progress toward sustainable development is minimal, with poverty being a particularly prominent issue. Serbia is characterized by modest institutional capacity, a slow and low-intensity pace of real economic growth, a limited supply of skilled labor, dramatic wage disparities between the public and private sectors, an inefficient labor market, a pronounced “agreement-based” economy, and numerous other obstacles hindering economic advancement. On the microeconomic level, the lack of significant state support for small and medium-sized enterprises is notable.

Prof. Dr. Jozefina Beke-Trivunac discussed the relationship between the concept of sustainability and new technologies. Although new technologies significantly support the concept of sustainability, the ecological footprint has not yet decreased, as humanity currently consumes resources equivalent to 1.7 Earths, with Earth Overshoot Day occurring at the beginning of August. The widespread use of new technologies, such as mobile phones, introduces new forms of environmental degradation that need further examination and impact assessment.

Prof. Dr. Biljana Ilić, from the Faculty of Project and Innovation Management - Dr. Petar Jovanović, elaborated on sustainability in construction and architecture within organizations in the economic and social sectors. This concept includes the use of renewable resources, reduction of harmful gas emissions, energy savings, and constructing buildings that enhance the quality of life for individuals and communities. In the construction sector, sustainability encompasses not only “green” building but also the development of durable and resilient structures, waste reduction, and the promotion of the circular economy.

Dr. Anna Vysotskaya PHEA, PhD, CMBE, from the University of Lincoln, spoke about the impact of sustainability reporting on the value of oil and gas companies. She emphasized that sustainability reporting is highly sought after in today’s energy sector. The question remains whether and how sustainability reporting can influence a company’s value, particularly in the oil and gas sector. Research shows that sustainability reporting can positively impact a company’s value, reputation, and operational efficiency.

Dr. Nebojša Jeremić, internal auditor and president of the UIRS Regulatory Monitoring Commission, addressed current regulations that are largely aligned with EU requirements, the need for further improvement, and current practices, which still lag behind regulatory standards due to a lack of effective enforcement mechanisms. He highlighted the key challenges Serbian companies face in implementing ESG and CSD reporting, such as the absence of clear and verifiable key performance indicators (KPIs) for measuring sustainability impacts, complicating comparisons and progress tracking in this area. Additionally, professional services are unprepared for the implementation of EU directives and standards, except in cases of mandatory legislation, which may result from insufficient training and resources as well as irresponsibility. He concluded that companies can leverage the expertise of internal auditors in risk management and developing internal controls, significantly contributing to the creation of structures and procedures for monitoring ESG indicators and improving practices in line with EU standards.

The program committee for the roundtable included: Dr. Jozefina Beke-Trivunac, Professor Emeritus, Institute for Strategic Studies and Development at ALFA BK University and the Scientific Society for Organizational Management; Dr. Zorica Đurić, Assistant Professor, ALFA BK University (project leader); Dr. Milica Simić, Associate Professor, ALFA BK University; Dr. Jasna Potočnik-Topler, Associate Professor, University of Maribor, Faculty of Tourism; Dr. Snežana Knežević, Full Professor, Faculty of Organizational Sciences, University of Belgrade, and the Scientific Society for Organizational Management; Dr. Larisa Jovanović, Professor Emeritus, ALFA BK University; Dr. Biljana Ilić, Associate Professor, EDUCONS University, Faculty of Project and Innovation Management; Dr. Lidija Madžar, Associate Professor, ALFA BK University; Dr. Marijana Joksimović, Full Professor, Senior Research Fellow, Director of International Cooperation at ALFA BK University; Dr. Radojko Lukić, Retired Full Professor, Faculty of Economics, University of Belgrade; Dr. Suzana Balaban, Associate Professor, ALFA BK University; Dr. Aleksandra Perović, Associate Professor, ALFA BK University; Dr. Violeta Dimić, Assistant Professor, ALFA BK University; Dr. Ivan Đekić, Assistant Professor, ALFA BK University.

This event is part of the ALFA BK University project, “Sustainable Development and Environmental Protection in the Economy,” No. 1/2024.

